

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 14 sierpnia 2024 r.

ZP-KNPS.431.7.14.2024.EL

Pan
Robert Sysa
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Świebodzicach

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 9, 10 i 11 lipca 2024 r. na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 190), art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224), art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 323 ze zm.), art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993) oraz art. 10 ust. 13 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1923) zespół kontrolerów: Ewa Lasota - starszy specjalista, przewodniczący zespołu oraz Agnieszka Toporowska-Karp – starszy specjalista, kontroler z Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Ośrodku Pomocy Społecznej w Świebodzicach z zakresu warunków nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasad ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń, warunków nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zasad i trybu postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych oraz zasad ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń, oraz warunków nabywania prawa do jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000,00 zł z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych obejmowała okres od dnia 1 listopada 2023 r. do dnia 9 lipca 2024 r., kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów obejmowała okres od dnia 1 października 2023 r. do dnia 9 lipca 2024 r., natomiast kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 9 lipca 2024 r.

Kontrola realizowana jest zgodnie z zatwierdzonym w dniu 19 grudnia 2023 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2024 r.

Ustalenia dokonane w trakcie kontroli zostały przedstawione w Projekcie Wystąpienia Pokontrolnego doręzonego Dyrektorowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach w dniu 5.08.2024 r. Do Projektu Wystąpienia Pokontrolnego nie wniesiono zastrzeżeń.

W okresie od 1.03.2010 r. do 31.08.2019 r. Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Świebodzicach kierowała Pani Izabela Siekierzyńska. Obecnie jednostką kieruje Pan Robert Sysa, zatrudniony od 3.07.2000 r., pełniący funkcję Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach od dnia 2.09.2019 r.

(dowód: akta kontroli, str. 71)

Burmistrz Miasta Świebodzice upoważnił:

1. Pana Roberta Sysa – Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach na podstawie:
 - Upoważnienia nr OA.0052.720.2017 r. z dnia 2 października 2017 r. do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji; do prowadzenia postępowań w sprawach o zasiłki dla opiekunów, a także do wydawania w tych sprawach decyzji; (...); do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń wynikających z ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”; do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania w tych sprawach decyzji; do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji; (...); do przekazywania do biur informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy stosownie do ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
 - Upoważnienia nr OA.0052.900D.2019 z dnia 2 września 2019 r. do prowadzenia

postępowania w sprawie świadczeń wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

- Upoważnienia nr OA.0052.9000A.2019 z dnia 2 września 2019 r. do prowadzenia postępowania oraz wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach w zakresie funduszu alimentacyjnego, podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania w tych sprawach decyzji; do przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy (...).
- Upoważnienia nr OA.0052900C.2019 z dnia 2 września 2019 r. do występowania w imieniu organu właściwego dłużnika do Ministra Cyfryzacji z wnioskiem o udostępnienie danych lub informacji z centralnej ewidencji kierowców w zakresie posiadania prawa jazdy przez dłużników alimentacyjnych, celem realizacji zadań ustawowych wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
- Upoważnienia nr OA.0052.900F.2019 z dnia 2 września 2019 r. do (...) prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji. (...).

2. [REDACTED]

- Upoważnienia nr BM.0052.922.2019 z dnia 4 listopada 2019 r. do (...), prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji, (...), do prowadzenia postępowań, a także do wydawania decyzji w sprawach jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, o którym mowa w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”; do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań oraz wydawania w tych sprawach decyzji; do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji; (...); do przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów o których mowa w art. 28 ust 1 pkt 1

i 2 w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

- Upoważnienia nr BM.0052.923.2019 z dnia 4 listopada 2019 r. do występowania w imieniu organu właściwego dłużnika do Ministra Cyfryzacji z wnioskiem o udostępnienie danych lub informacji z centralnej ewidencji kierowców w zakresie posiadania prawa jazdy przez dłużników alimentacyjnych, celem realizacji zadań ustawowych wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

3.

- Upoważnienia nr OA.0052.619.2016 z dnia 27 grudnia 2016 r. do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń wynikających ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

4.

- Upoważnienia nr OA.0052.621.2016 z dnia 27 grudnia 2016 r. do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń wynikających ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”.
- Upoważnienia nr OA.052.846.E.209MF z dnia 5 marca 2019 r. do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania w tych sprawach decyzji.
- Upoważnienia nr OA.0052.846.I.2019MF z dnia 5 marca 2019 r. do występowania w imieniu organu właściwego dłużnika do Ministra Cyfryzacji z wnioskiem o udostępnienie danych lub informacji z centralnej ewidencji kierowców w zakresie posiadania prawa jazdy przez dłużników alimentacyjnych, celem realizacji zadań ustawowych wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
- Upoważnienia nr OA.0052.846.H/2019MF z dnia 5 marca 2019 r. do przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów o których mowa w art. 28 ust 1 pkt 1 i 2 w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.
- Upoważnienia nr OA.0052.846.F.2019MF z dnia 5 marca 2019 r. do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania decyzji w tych sprawach.

- Upoważnienia nr OA.0052.846.2019MF z dnia 5 marca 2019 r. do prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji
- Upoważnienia nr OA.0052.746.B.2019MF z dnia 5 marca 2019 r. do prowadzenia postępowań wynikających z ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

5.

- Upoważnienia nr OA.0052.622.2016 z dnia 27 grudnia 2016 r. do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń wynikających z ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

6.

- Upoważnienia nr OA.0052.600.2016 z dnia 6 października 2016 r. do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń rodzinnych.
- Upoważnienia nr OA.0052.624.206 z dnia 7 grudnia 2016 r. do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń wynikających z ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

7.

- Upoważnienia nr OA.0052.906.2019MF z dnia 1 października 2019 r. do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
- Upoważnienia nr OA.0052.908.2019MF z dnia 1 października 2019 r. do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń rodzinnych.
- Upoważnienia nr OA.0052.907.2019MF z dnia 1 października 2019 r. do przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy, podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia tych sprawach postępowań, przeprowadzania wywiadu alimentacyjnego w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego,

a także jego stanu zdrowia i przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej oraz odebrania od niego oświadczenia majątkowego – po otrzymaniu wniosku polskiego organu centralnego działającego na podstawie art. 51 ust. 2 lit. C oraz art. 53 rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych.

- Upoważnienia nr OA.0052.858.2019MF z dnia 10 kwietnia 2019 r. do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń wynikających z ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

8. [REDAKTOWANE]
[REDAKTOWANE]

- Upoważnienia nr OA.0052.855.2019MF z dnia 10 kwietnia 2019 r. do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń rodzinnych.

9. [REDAKTOWANE]
[REDAKTOWANE]

- Upoważnienia nr OA.0052.1171.2022 z dnia 13 kwietnia 2022 r. do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

(dowód: akta kontroli, str. 37-48)

W okresie objętym kontrolą realizacją zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” zajmowali się:

1. [REDAKTOWANE]
[REDAKTOWANE]

2. Pan Robert Sysa – zatrudniony od dnia 3.07.2000 r. do nadal, w okresie od 31.01.2018 r. do 1.09.2019 r. Z-ca Dyrektora, w okresie od 2.09.2019 r. do nadal Dyrektor OPS w Świebodzicach,

3. [REDAKTOWANE]
[REDAKTOWANE]
[REDAKTOWANE]

4. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
5. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
6. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
7. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
9. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

(dowód: akta kontroli, str.51-52)

Wojewoda Dolnośląski ocenia **pozytywnie z nieprawidłowościami** działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach w zakresie przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000,00 zł, z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone na podstawie:

1. Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 323) - zwanej dalej ustawą o świadczeniach rodzinnych.
2. Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu

- informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. 2023 r., poz. 1340).
3. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2021 r., poz. 1481).
 4. Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993) – zwanej dalej ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
 5. Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 1341).
 6. Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1923).
 7. Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie wzoru wniosku o jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu (Dz. U. z 2016 r., poz. 2234).
 8. Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie wzoru wniosku o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.
 9. Ustawy o języku polskim z dnia 7 października 1999 r. (Dz. U. 2021 poz. 672) – zwanej dalej ustawą o języku polskim.
 10. Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 572) – zwanej dalej k.p.a.
 11. Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 17).
 12. Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 167 ze zm.) - zwanej dalej ustawą o pomocy obywatelom Ukrainy.

Podczas kontroli dokumenty udostępniała i wyjaśnień udzielała:

- Pani Beata Jankiw – Zastępca Dyrektora OPS w Świebodzicach.

Informacje ogólne:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzicach został powołany na mocy Uchwały Nr 51/XI/90 Miejskiej Rady Narodowej w Świebodzicach z dnia 27 lutego 1990 r. w sprawie utworzenia terenowej jednostki realizującej zadania w zakresie pomocy społecznej.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek działał w oparciu o:

- Statut przyjęty:

- a) Uchwałą Nr XIV/87/2015 Rady Miejskiej w Świebodzicach z dnia 24 listopada 2015 r. w sprawie utworzenia jednostki organizacyjnej pomocy społecznej pod nazwą „Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzicach” i nadania jej Statutu, oraz uchwałą zmieniającą:
- b) Uchwałą nr XLVIII/289/2021 rady Miejskiej w Świebodzicach z dnia 25 sierpnia 2021 r. w sprawie zmiany Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach.

- Regulamin Organizacyjny wprowadzony:

- a) Zarządzeniem nr 22/2020 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach z dnia 16.07.2020 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach.
- b) Zarządzeniem nr 25/2020 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach z dnia 7.08.2020 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach.
- c) Zarządzeniem nr 14/2021 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach z dnia 2.08.2021 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach.
- d) Zarządzeniem nr 27/2021 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach z dnia 30.09.2021 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach.
- e) Zarządzeniem nr 4/2022 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach z dnia 12.05.2022 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach.
- f) Zarządzeniem nr 9/2022 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach z dnia 15.07.2022 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach.

- g) Zarządzeniem nr 18/2023 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach z dnia 18.09.2023 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach.
- h) Zarządzeniem nr 31/2023 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach z dnia 28.11.2023 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach.

(dowód: akta kontroli, str. 49)

W okresie od 1.03.2010 r. do 31.08.2019 r. Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Świebodzicach kierowała Pani Izabela Siekierzyńska. Obecnie jednostką kieruje Pan Robert Sysa, zatrudniony od 3.07.2000 r., pełniący funkcję Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach od dnia 2.09.2019 r.

(dowód: akta kontroli, str. 71)

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzicach informuje osoby ubiegające się o świadczenia o terminach i sposobach składania wniosków poprzez stronę internetową, komunikaty na portalu społecznościowym oraz wywieszenie informacji na tablicy ogłoszeń. Ponadto udziela się informacji poprzez bezpośredni kontakt z klientem”.

(dowód: akta kontroli, str. 77)

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzicach wypłaca świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000,00 zł, o którym mowa w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w formie:

- rachunek bankowy,
- przekaz pocztowy,
- forma rzeczowa lub forma opłacania usług.

(dowód: akta kontroli, str. 73)

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzicach pracuje w godzinach:

Poniedziałek 7:30 – 15.30

Wtorek 7:30 - 15:30

Środa 7:30 - 15:30

Czwartek 7:30 - 15:30

Piątek 7:30 – 15.30

Z informacji przekazanej przez Zastępcę Dyrektora OPS w Świebodzicach wynika, iż w okresie objętym kontrolą do Ośrodka nie wpływały skargi osób korzystających ze wsparcia na jakość obsługi realizowanych zadań z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń „Za życiem”.

(dowód: akta kontroli, str.85)

Kontrolę wpisano do książki kontroli prowadzonej w jednostce kontrolowanej pod pozycją nr 6.

1. Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Wypłata świadczeń rodzinnych realizowana jest na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 323). Ustawa daje prawo do korzystania z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, świadczeń opiekuńczych (zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego), jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczeń wypłacanych przez gminy na podstawie art. 22 b ustawy oraz świadczenia rodzicielskiego.

Na okres zasiłkowy 2023/2024 rozpoczynający się od 1.11.2023 r. do dnia kontroli do Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach wpłynęło 427 wniosków o przyznanie świadczeń rodzinnych. Do instytucji właściwej do realizacji zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego przekazano 8 wniosków. Do innych organów według właściwości nie przekazano żadnych wniosków. Zamknięto bez nadania biegu lub bez rozpatrzenia z powodu niewywiązania się z obowiązku uzupełniania danych w ustawowo wyznaczonym terminie 27 wniosków.

W okresie zasiłkowym 2023/2024 do dnia kontroli w Ośrodku Pomocy Społecznej w Świebodzicach wypłacono 1 924 zasiłki rodzinne, z czego na dziecko w wieku:

- do ukończenia 5 roku życia – 442,
- powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia – 1 377,
- powyżej 18 roku życia do ukończenia 21 roku życia – 105,
- powyżej 21 roku życia do ukończenia 24 roku życia – 0.

Ośrodek wypłacił 1 202 dodatki do zasiłku rodzinnego, z tego z tytułu:

- urodzenia dziecka – 13,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 22,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt 1 ustawy – 61,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt 2 ustawy – 160,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia – 32,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia – 185,
- rozpoczęcia roku szkolnego – 110,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 14,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 166,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 439.

Ośrodek zrealizował również wypłatę 3 775 zasiłków pielęgnacyjnych, 587 świadczeń pielęgnacyjnych, 5 specjalnych zasiłków opiekuńczych, 25 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka oraz 195 świadczeń rodzicielskich.

OPS w Świebodzicach w okresie od 1.11.2023 r. do dnia 9.07.2024 r. zrealizował wypłatę świadczeń rodzinnych na łączną kwotę 3 621 321,29 zł.

W okresie zasiłkowym 2023/2024 do dnia kontroli Ośrodek wydał 560 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym 21 decyzji odmownych. Od treści decyzji 8 wnioskodawców wniosło odwołanie do organu II instancji. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w 1 przypadku utrzymało w mocy zaskarżoną decyzję, w 2 przypadkach uchyliło decyzję organu właściwego i przekazało sprawę do ponownego rozpatrzenia, a w 5 przypadkach uchyliło decyzję organu właściwego i rozstrzygnęło sprawę.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji dotyczących świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń rodzicielskich, jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka oraz zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami o następujących numerach:

1.O.K. - OPS.ŚR.435.9.100.2024 z dnia 8.02.2024 r.

2.M.W. - OPS.ŚR.431.71.113.2024 z dnia 14.02.2024 r.

3.P.Ś. - OPS.ŚR.431.62.129.2024 z dnia 21.02.2024 r.

4.A.P. - OPS.ŚR.434.434.676.2023 z dnia 27.11.2023 r.

- OPS.ŚR.430.433.675.2023 z dnia 27.11.2023 r.
- OPS.ŚR.430.433.762.2023 z dnia 27.12.2023 r.
- 5.N.P.** - OPS.ŚR.431.59.154.2024 z dnia 27.02.2024 r.
- 6.R.Ż.** - OPS.ŚR.434.69.105.2024 z dnia 12.02.2024 r.
- 7.M.P.** - OPS.ŚR.433.152.285.2024 z dnia 16.05.2024 r.
- 8.E.M.** - OPS.ŚR.432.388.640.2023 z dnia 7.11.2023 r.
 - OPS.ŚR.433.17.83.2024 z dnia 1.02.2024 r.
- 9.A.L.** - OPS.ŚR.430.464.700.2023 z dnia 4.12.2023 r.
 - OPS.ŚR.430.276.519.2023 z dnia 21.09.2023 r.
- 10.D.R.** - OPS.ŚR.430.353.598.2023 z dnia 13.10.2023 r.
- 11. M.D.** - OPS.ŚR.430.283.510.2023 z dnia 19.09.2023 r.
- 12.M.N.** - OPS.ŚR.430.255.473.2023 z dnia 5.09.2023 r.
- 13. P.S.** - OPS.SR.430.523.68.2024 z dnia 29.01.2024 r.
- 14.N.T.** - OPS. SR.430.234.491.2023 z dnia 12.09.2023 r.
 - OPS.ŚR.430.32.76.2024 z dnia 30.01.2024 r.
- 15.M.G.** - OPS.SR.434.184.313.2024 z dnia 4.06.2024 r.
- 16. H.Ś.** - OPS. ŚR.433.90.180.2024 z dnia 12.03.2024 r.
- 17.K.O.** - OPS.ŚR.432.488.736.2023 z dnia 18.12.2023 r.
- 18.A.Ś.** - OPS.ŚR.433.20.93.2024 z dnia 5.02.2024 r.
- 19.M.T.** - OPS.ŚR.430.267.488.2023 z dnia 11.09.2023 r. ze zm.
- 20.M.M.** - OPS.ŚR.430.458.739.2023 z dnia 20.12.2023 r.
- 21.S.S.** - OPS.ŚR.430.465.702.2023 z dnia 4.12.2023 r.
- 22.M.A.** - OPS.ŚR.430.431673.2023 z dnia 24.11.2023 r.
- 23.W.P.** - OPS.ŚR.430.269.490.2023 z dnia 11.09.2023 r.
- 24.S.K.** - OPS.ŚR.430.305.535.2023 z dnia 25.09.2023 r.
- 25.D.D.** - OPS.ŚR.430.436.710.2023 z dnia 6.12.2023 r.
- 26.K.Ł.** - OPS.ŚR.430.371.609.2023 z dnia 18.10.2023 r.
- 27.E.K.** - OPS.ŚR.430.385.667.2023 z dnia 23.11.2023 r.
- 28.S.U.** - OPS.ŚR.430.238.449.2023 z dnia 22.08.2023 r.
- 29.A.G.** - OPS.ŚR.433.177.334.2024 z dnia 17.06.2024 r.
- 30.M.M.** - OPS.ŚR.430.429.1.2024 z dnia 2.01.2024 r.
- 31.P.M-G.** - OPS.ŚR.434.503.754.2023 z dnia 22.12.2023 r.
- 32.W.S.** - OPS.ŚR.430.517.23.2024 z dnia 8.01.2024 r.,
 - OPS.SR.434.518.24.2024 z dnia 8.01.2024 r.

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację dotyczącą przyznania:

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację dotyczącą przyznania:

- 43 zasiłków rodzinnych oraz 56 dodatków do zasiłku rodzinnego, w tym z tytułu:
- urodzenia dziecka – 4,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 2,
- samotnego wychowywania dziecka – 4,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 12,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 5,
- rozpoczęcia roku szkolnego – 23,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 4,
- podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości w której znajduje się szkoła - 2
- 2 zasiłków pielęgnacyjnych,
- 5 świadczeń pielęgnacyjnych,
- 5 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka,
- 1 specjalnego zasiłku dla opiekunów
- 3 świadczeń rodzicielskich.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Świebodzicach w skontrolowanych decyzjach wysokość kwot przyznanych świadczeń była zgodna z kwotami zasiłków wraz z dodatkami określonymi w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna. Decyzje administracyjne wydawane były terminowo. Decyzje doręczane były zgodnie z art. 39 i art. 46 k.p.a.

Podstawowym dokumentem wymagany do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Na składanych wnioskach widniała data wpływu do Ośrodka.

Do wniosków dołączone były dokumenty potwierdzające dane osób ubiegających się o świadczenia rodzinne oraz dane członków ich rodzin. Ponadto dokumentacja zawierała akty zgonu, orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, zaświadczenia szkoły/oświadczenia strony o uczęszczaniu dziecka do szkoły – w przypadku gdy dziecko ukończyło 18 rok życia, prawomocne wyroki sądu rodzinnego orzekające rozwód.

OPS w Świebodzicach samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,
- Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres,
- Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMON), pozwalającego sprawdzić czy dana osoba posiada orzeczenie o niepełnosprawności,
- CEIDG, który pozwala zweryfikować dane o prowadzeniu lub zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej,
- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej świadczenia rodzinne,
- Ministerstwa Finansów (e-Podatki), który umożliwia weryfikację informacji o dochodach podatnika,
- przesyłanego drogą elektroniczną za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny systemu informacji oświatowej.

Postępowanie w zakresie przyznawania świadczeń prowadzone było terminowo. Termin wypłaty świadczeń był zgodny z art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W sytuacji, gdy na dzieci zasądzone były świadczenia alimentacyjne i osoba uprawniona nie otrzymała alimentów albo otrzymała je w wysokości niższej od ustalonej w wyroku sądu lub ugodzie sądowej do wniosku załączone były zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów.

W celu określenia dochodu strona składała oświadczenie o wysokości uzyskanego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy innego dochodu niepodlegającego opodatkowaniu.

Osoba ubiegająca się o przyznanie dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania do wniosku dołączała odpowiednie zaświadczenie/oświadczenie o uczęszczaniu do szkoły poza miejscem zamieszkania.

Przy wnioskach o ustalenie prawa do dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka znajdowały się akty zgonu drugiego z rodziców dziecka lub zupełne akty urodzenia.

W aktach dotyczących ustalania prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka znajdowały się dodatkowo stosowne zaświadczenia lekarza/położnej potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną.

Oświadczenia stron składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzicach zwracał się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o podanie informacji w sprawie ustalenia niezbędnego okresu ubezpieczenia, o którym mowa w art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych za osoby, które pobierają specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne.

(dowód, akta kontroli, str.83)

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. Organ w decyzjach przyznających prawo do świadczeń rodzinnych, nie pouczał Strony o środkach odwoławczych od decyzji. W sprawach poddanych kontroli

[REDAKTED]

[REDAKCYJA]
[REDAKCYJA]
[REDAKCYJA] Ośrodek odstąpił w decyzji od uzasadnienia z powodu uwzględnienia w całości żądania strony.

Zgodnie z treścią art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a. decyzja administracyjna zawiera pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania. Pouczenie o środkach zaskarżenia decyzji określa charakter decyzji, czy jest ona nieostateczna, czy też jest ostateczna i w jakim trybie można dokonać jej weryfikacji. Pouczenie stanowi wyraz realizacji m.in. zasady pogłębiania zaufania (art. 8 KPA) oraz zasady udzielania informacji (art. 9 k.p.a.) na każdym etapie postępowania, ale jest także obligatoryjnym elementem każdej decyzji. Pouczenie stanowi na gruncie k.p.a. ważny element realizacji zasady czynnego udziału strony w postępowaniu. Zawiera informacje dotyczące trybu zaskarżenia w toku instancji administracyjnych, wniesienia skargi do sądu administracyjnego lub też przeniesienia sprawy na drogę postępowania przed sądem powszechnym.

Zatem w pouczeniu decyzji Organ winien wskazać, że Stronie przysługuje prawo do wniesienia skargi do Sądu Administracyjnego .

Zastępca Dyrektora Ośrodka wyjaśnił:

„Na podstawie art. 107 § 4 k.p.a. organ odstąpił od uzasadnienia decyzji, ponieważ decyzje takie uwzględniają w całości żądanie strony. Decyzje te nie rozstrzygały spornych interesów stron oraz nie były decyzjami wydanymi na skutek odwołania. W konsultacjach z radcą prawnym Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach ustalono treść pouczenia. W kolejnych tego typu decyzjach stosowne pouczenie będzie zawierane. Przyczyna nieprawidłowości: organ w taki sposób zinterpretował przepisy prawa”.

(dowód akta kontroli str.87)

2. W skontrolowanych sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych [REDAKCYJA]

[REDAKCYJA] Organ w decyzjach dotyczących przyznania prawa do świadczeń nie zawiera uzasadnienia prawnego i faktycznego co do całości przyznanych świadczeń, a uzasadnienia przedmiotowych decyzji są bardzo lakoniczne i nie zawierają istotnych dla sprawy okoliczności. W uzasadnieniu nie wskazywano faktów, które Organ uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Organ w uzasadnieniu odnosił się tylko do niektórych przyznanych świadczeń, a nie do całości.

Zgodnie z treścią art. 104 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji, chyba, że przepisy kodeksu stanowią inaczej. Ponadto zgodnie z brzmieniem § 2 wyżej przywołanego przepisu prawa decyzje rozstrzygają sprawę co do jej istoty w całości lub w części albo w inny sposób kończą sprawę w danej instancji.

Art. 107 § 1 k.p.a. w sposób jasny i precyzyjny wskazuje, jakie składniki winna zawierać decyzja. Zgodnie z art. 107 § 1 pkt k.p.a. w decyzji musi być zawarte uzasadnienie faktyczne i prawne. Uzasadnienie faktyczne decyzji zawiera w szczególności wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne - wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa (art. 107 § 3 k.p.a.).

W uzasadnieniu decyzji winny być przywoływane dane, tak, aby były one zgodne z załączoną do akt sprawy dokumentacją. Motywy rozstrzygnięcia muszą być tak ujęte, aby Strona zainteresowana mogła zrozumieć i w miarę możliwości zaakceptować zasadność przesłanek faktycznych i prawnych, którymi kierował się Organ przy jej wydaniu. Takie uzasadnienie daje również rękojmię, iż Organ dołożył należytej staranności przy podejmowaniu rozstrzygnięcia (Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 19 stycznia 2022 r., II S/Po 468/21).

Uzasadnienie decyzji winno być sporządzone w taki sposób, by możliwym było poznanie toku rozumowania organu i kontrola prawidłowości rozstrzygnięcia.

„Uzasadnienie faktyczne i prawne jest istotnym elementem decyzji, bowiem przedstawia tok procesu myślowego organu, który doprowadził do wydanego rozstrzygnięcia. Ponadto, odpowiednie przedstawienie procesu rozumowania organu w zakresie podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia stanowi jedną z gwarancji realizacji zasady przekonywania wynikającej z art. 11 k.p.a., zgodnie z którym organ administracji jest zobowiązany do wyjaśnienia stronie zasadności przesłanek, którymi kierował się przy załatwieniu sprawy, aby w miarę możliwości doprowadzić do wykonania decyzji bez stosowania środków przymusu. Stanowi także jedną z gwarancji realizacji zasady pogłębiania zaufania wynikającej z art. 8 § 1 k.p.a., zgodnie z którym organy administracji publicznej prowadzą postępowanie w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej, kierując się zasadami proporcjonalności, bezstronności i równego traktowania. Uzasadnienie decyzji winno też spełniać rolę edukacyjną w stosunku do adresatów decyzji oraz innych podmiotów, a także powinno umożliwiać kontrolę zasadności decyzji, w tym również przez sąd, który nie zastępuje organu w podaniu motywów uzasadnienia decyzji o oznaczonej treści. Prawidłowo

zredagowane uzasadnienie wymaga zatem logicznego i czytelnego przedstawienia przez organ swojego stanowiska, co umożliwia jego kontrolę nie tylko przez stronę będącą adresatem wydanego rozstrzygnięcia, lecz również przez sąd” (wyrok WSA w Gliwicach z 11 stycznia 2022 r. II SA/GI/1062/21).

Zastępca Dyrektora Ośrodka wyjaśnił:

„Po konsultacjach z radcą prawnym Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach, w tych konkretnych przypadkach organ skupił się na meritum sprawy uznając jednocześnie, że wprowadzenie dodatkowych kwestii pobocznych mogłoby dla Strony spowodować nieczytelność. Nie zdarzyło się, by Strona wносиła o uzupełnienie bądź wykładnię. Nigdy nie otrzymaliśmy też żadnych zastrzeżeń, z których można byłoby wywnioskować, że uzasadnienia mogą być w jakimkolwiek zakresie niepełne. W ocenie organu uzasadnienie powinno być zwięzłe, konkretne i przede wszystkim jasne dla Strony postępowania. Przyczyna nieprawidłowości: organ w taki sposób zinterpretował przepisy prawa”.

(dowód: akta kontroli str.89)

W przypadku, gdy Organ wydając decyzję uwzględnia żądanie strony jest zobowiązany w podstawie prawnej decyzji przytoczyć art. 107 § 4 k.p.a., zgodnie z którym można odstąpić od uzasadnienia decyzji, gdy uwzględnia ona w całości żądanie strony.

3. W sprawie nr 27 (E.K.) Organ przed wydaniem decyzji administracyjnej niezgodnej z żądaniem Strony wg mechanizmu „złotówka za złotówkę” na podstawie art. 5 ust. 3a ustawy o świadczeniach rodzinnych nie zapewnił Stronie czynnego udziału w postępowaniu zgodnie z treścią art.10 k.p.a. w zw. z art.79 a k.p.a. Organ nie zawiadomił strony o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz nie wskazywał przesłanek negatywnych oraz nie pouczył Strony o możliwości przedłożenia dodatkowych dowodów celem wykazania spełnienia przesłanek zależnych od Strony. Organ jedynie zawiadomił Stronę o zakończeniu postępowania administracyjnego.

Odmowa ustalenia prawa czy jego ustalenie z zastosowaniem tzw. mechanizmu „złotówka za złotówkę”, w trybie art. 5 ust. 3 – ust. 3d ustawy o świadczeniach rodzinnych nie spełnia w pełni żądań strony.

Zgodnie z treścią art. 10 § 1 k.p.a. organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Ponadto w postępowaniu wszczętym na żądanie strony, informując o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, organ administracji publicznej jest obowiązany do wskazania przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione lub wykazane, co może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony. Przepisy art. 10 § 2 i 3 stosuje się. O powyższym stanowi art. 79 a k.p.a. Zgodnie z jego treścią w postępowaniu wszczętym na żądanie strony, informując o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, organ administracji publicznej jest obowiązany do wskazania przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione lub wykazane, co może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony. W terminie wyznaczonym na wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, strona może przedłożyć dodatkowe dowody celem wykazania spełnienia przesłanek. Z przepisów k.p.a. wynika wprost obowiązek wskazania niespełnionych przesłanek do wydania decyzji zgodnej z żądaniem Strony, czyli ustaleniem prawa do wnioskowanych przez nią świadczeń w pełnej wysokości. W wyniku spełnienia przez organ obowiązku określonego w art. 79a § 1 k.p.a. Strona uzyskuje wiedzę co do tego, w jaki sposób organ ocenia całość zebranego materiału dowodowego i dlaczego w Jego ocenie nie jest możliwe uzyskanie przez Stronę decyzji o żądanej treści. Strona może wówczas albo przedłożyć dodatkowe dowody (§ 2) albo kwestionować w odwołaniu stanowisko organu co do niespełnienia przesłanek wydania decyzji o żądanej treści.

Zastępca Dyrektora Ośrodka wyjaśnił:

„Po wezwaniu Strony dnia [REDAKTOWANE] w dniu 16.11.2023 r. w kontakcie osobistym ze Stroną przy przyjmowaniu brakujących dokumentów do wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego na okres zasiłkowy 2023/2024, zapoznano Stronę z materiałem dowodowym. Przekazano ustnie, że wydana zostanie decyzja zł/zł, jednak nie sporządzono pisemnego protokołu. Przyczyna nieprawidłowości: przeoczenie”.

(dowód akta kontroli str. 91)

4. W sprawie nr 4 (A.P.) w decyzji dotyczącej ustalenia prawa do [REDAKTOWANE]
[REDAKTOWANE] oraz

decyzji dotyczącej przyznania [REDAKTOWANO]

[REDAKTOWANO] organ nie zbadał wnikliwie i dogłębnie sprawy od kiedy nastąpiło uzyskanie dochodu po utracie zatrudnienia z tytułu zasiłki macierzyńskiego, tym samym nie dysponował dokumentacją pozwalającą na poprawne ustalenie dochodu osoby i rodziny. Organ nie wezwał Strony o zaświadczenie z ZUS lub oświadczenie od kiedy przebywa na zasiłku macierzyńskim po utracie zatrudnienia.

W związku z tym nie był w stanie ustalić czy rodzina spełnia kryterium dochodowe uprawniające do pobierania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka oraz zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

W aktach sprawy znajdują się m. in. świadectwo pracy Pani A.P. (okres zatrudnienia od [REDAKTOWANO] oraz oświadczenia Strony: z 21.11.2023 r. o tym, że obecnie przebywa ona na zasiłku macierzyńskim po utracie zatrudnienia oraz z 12.12.2023 r. o kwocie dochodu uzyskanego z tego tytułu wraz z informacją, iż pierwsza wypłata zasiłku miała miejsce w październiku 2023 r. za sierpień, wrzesień 2023 r., a także potwierdzenia transakcji bankowych.)

Organ dysponując ww. informacją nie podjął czynności mających na celu wyjaśnienie w jakim okresie ww. dochód był lub jest uzyskiwany oraz nie wezwał strony do złożenia wyjaśnień i dostarczenie dokumentów na mocy art. 24a ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych, zgodnie z którym, w przypadku gdy osoba złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, podmiot realizujący świadczenia przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia. Organ dopiero w trakcie czynności kontrolnych wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o potwierdzenie okresu w jakim Pani A.P. ma przyznane prawo do zasiłku macierzyńskiego po ustaniu zatrudnienia.

Prowadzone w taki sposób postępowanie administracyjne narusza jedną z podstawowych zasad postępowania administracyjnego określoną w art. 7 k.p.a. Zgodnie z jego brzmieniem w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli.

Zastępca Dyrektora Ośrodka wyjaśnił:

„Zgodnie z § 5 pkt 4 lit g Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1340) według którego: <<ustalając prawo do zasiłku rodzinnego, poza odpowiednimi informacjami i dokumentami wskazanymi w § 2 – 4 uwzględnia się również: oświadczenie lub inny dokument określający datę uzyskania dochodu oraz wysokość i rodzaj dochodu uzyskanego przez członka rodziny za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu po roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy>>. Organ przyjął oświadczenie Strony z dnia 21.11.2023 r. oraz oświadczenie Strony z dnia 12.12.2023 r. z klauzulą następującej treści: <<Jestem świadoma/y odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia ...>>, gdzie Strona oświadczyła, że obecnie przebywa na zasiłku macierzyńskim po utracie zatrudnienia, pierwsza wypłata ww. świadczenia miała miejsce 13.10.2023 r. i dołączyła potwierdzenie przelewu z dnia 13.10.2023 r. w tytule świadczenie ZUS mac. 3.08.2023 r.- 30.09.2023 r. oraz potwierdzenie przelewu z dnia 24.10.2023 r. w tytule świadczenie ZUS mac. 1-31.10.2023 r. W dniu 12.12.2023 r. Strona oświadczyła pod odpowiedzialnością karną za złożenie fałszywego oświadczenia, że dochód uzyskany za miesiąc listopad 2023 r. wyniósł 1 000,00 zł i dołączyła potwierdzenie przelewu z dnia 11.12.2023 r. w tytule świadczenie ZUS mac. 1-30.11.2023 r. Biorąc pod uwagę powyższe, organ uwzględnił oświadczenia Strony oraz potwierdzenia przelewów i ustalił datę uzyskania dochodu 13.10.2023 r. oraz wysokość 1 000,00 zł i rodzaj dochodu uzyskanego przez członka rodziny za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu (uzyskanie zasiłku macierzyńskiego przysługującego po utracie zatrudnienia za listopad 2023 r). W dniu dzisiejszym organ wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o wskazanie okresów przyznanego zasiłku macierzyńskiego. Przyczyna nieprawidłowości: jedna osoba do realizacji świadczeń rodzinnych, stąd natłok wykonywanych obowiązków”.

(dowód akta kontroli str. 93)

2. Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Wypłata świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa realizowana jest na podstawie ustawy o pomocy

obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 167 ze zm.) oraz ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 323). Ustawa daje prawo do korzystania z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego, świadczeń opiekuńczych (zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego), jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczeń wypłacanych przez gminy na podstawie art. 22b ustawy oraz świadczenia rodzicielskiego.

W okresie zasiłkowym 2023/2024 do dnia kontroli Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzicach realizuje świadczenia rodzinne dla 7 rodzin na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W okresie objętym kontrolą do dnia kontroli, Ośrodek wydał 6 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych. Od treści wydanej decyzji nie złożono odwołania do organu II instancji.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji dotyczącej zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami i jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka o następującym numerze:

1. I.R. - OPS.ŚR.432.56.92.2024 z dnia 5.02.2024 r.

- OPS.ŚR.432.56.16.2024 z dnia 4.03.2024 r.

2.O.V. - OPS.ŚR.430.492.30.2024 z dnia 11.01.2024

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczenia był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Na złożonym wniosku widniała data wpływu do Ośrodka. Do wniosku dołączone były dokumenty potwierdzające dane osoby ubiegającej się o świadczenie rodzinne oraz dane członków jej rodziny. Ponadto dokumentacja zawierała zaświadczenie o nadaniu nr Pesel dla obywatela Ukrainy i datę przekroczenia granicy.

OPS w Świebodzicach samodzielnie uzyskiwał/weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,
- Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres,
- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej świadczenia rodzinne,

Postępowanie w zakresie przyznawania świadczeń prowadzone były terminowo. Termin ich wypłaty był zgodny z art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W skontrolowanych sprawach nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Postępowanie dotyczące przekazywania wojewodzie wniosków o świadczenia rodzinne, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Z dniem 1 stycznia 2018 r. Wojewoda Dolnośląski przejął zadanie realizowane dotychczas przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w obszarze świadczeń rodzinnych. Wraz z przejęciem kompetencji Marszałka w ww. zakresie, Wojewoda Dolnośląski, pełni funkcję instytucji właściwej w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Przekazywanie wniosków z dokumentami wojewodzie, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego realizowane jest na podstawie art. 23a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Organ właściwy podejmując działania w trybie powyższego artykułu, powinien ustalić i przekazać wojewodzie prawidłowo wypełniony wniosek wraz z niezbędnymi informacjami dotyczącymi rodziny wnioskodawcy, zebranymi na podstawie złożonych przez stronę dokumentów i oświadczeń.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzicach, w okresie zasiłkowym 2023/2024 do dnia kontroli przekazał Wojewodzie Dolnośląskiemu 8 wniosków wraz z dokumentacją, celem

ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Kontroli poddano dokumentację 2 przekazanych spraw:

1. S.J.

2. P.K.

W skontrolowanych sprawach Strony informowały w drodze oświadczenia o podjęciu pracy przez członka rodziny za granicą. W aktach sprawy były dokumenty potwierdzające kraj przebywania/aktywności członka rodziny podlegający koordynacji oraz dane umożliwiające lokalizację członka rodziny za granicą, takie jak adres i charakter pobytu. Podano również daty pobytu członka rodziny poza granicami Polski. Nie wskazywano innego kraju niż podlegający koordynacji.

W skontrolowanych sprawach nie stwierdzono sytuacji, w której wymagane było potwierdzenie formularzem A1 delegowania pracownika do pracy za granicą. W uprzednio złożonych wnioskach podano skład rodziny i dane umożliwiające identyfikację i weryfikację osób, tj. nr PESEL.

Złożone oświadczenie wraz z kopią umowy i złożonymi wnioskami oraz załączonymi do niego dokumentami, w tym weryfikacjami w systemie MF, ZUS i Pesel przekazane zostały do Wojewody Dolnośląskiego.

W skontrolowanych sprawach nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego realizowana jest na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993).

Z uzyskanych informacji wynika, że w okresie świadczeniowym 2023/2024 Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzicach przyznał pomoc z funduszu alimentacyjnego 131 osobom uprawnionym. Wsparciem w tej formie objęto 84 rodziny.

W okresie świadczeniowym 2023/2024 do dnia kontroli wypłacono 1 031 świadczeń na łączną kwotę 425 758,39 zł, z tego na osobę uprawnioną:

- w wieku 0 – 17 lat – 942 świadczenia,
- w wieku 18 – 24 lat – 79 świadczeń,
- 25 lat i więcej – 10 świadczeń.

W okresie świadczeniowym 2023/2024 do dnia kontroli Ośrodek wydał 103 decyzje administracyjne w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym żadnej decyzji odmownej. Żadna ze stron nie wniosła odwołania do organu II instancji.

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację w sprawie 13 świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Prawo do świadczeń rozstrzygnięte zostało 6 decyzjami administracyjnymi dla 5 wnioskodawców.

Kontroli poddano dokumentację do decyzji:

1.E.C. – OPS.ŚR.440.146.129.2023 z dnia 20.10.2023 r.

2.E.F. – OPS.ŚR.440.151.125.2023 z dnia 18.10.2023 r.,
OPS.ŚR.440.150.124.2023 z dnia 18.10.2023 r.

3.A.G. – OPS.ŚR.440.134.94.2023 z dnia 6.10.2023 r.

4.A.B. – OPS.ŚR.440.142.110.2023 z dnia 13.10.2023 r.

5.B.B. – OPS.ŚR.440.178.145.2023 z dnia 14.11.2023 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń jest wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz kompletem dokumentów. Na składanych w Ośrodku wnioskach widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wnioski wypełnione były w sposób prawidłowy i zawierały niezbędne dokumenty, w tym poświadczające wysokość dochodu rodziny, stwierdzające wiek osoby uprawnionej, zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne stwierdzające bezskuteczność egzekucji, orzeczenia sądu zasądzającego alimenty, odpisy podlegających wykonaniu orzeczeń sądu zasądzających alimenty na rzecz osób w rodzinie, odpisy protokołów zawierających treść ugody sądowej.

Świadczenia przyznawano w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednak nie wyższej niż 500,00 zł. Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do świadczeń prowadzone było terminowo. Prawo do świadczeń ustalano na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej jednak niż od początku okresu świadczeniowego do

końca tego okresu. Wypłata świadczeń następowała zgodnie z art. 20 ust. 4-5 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Decyzje administracyjne wydawane były terminowo. Sposób doręczenia decyzji był zgodny z art. 39 i 46 k.p.a. Decyzjom z mocy prawa nadany został rygor natychmiastowej wykonalności.

Oświadczenia stron składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach Organ w przypadku powstania zaległości stanowiących równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych w trybie art. 304 § 2 k.p.k. zawiadamiał organy Policji o możliwości popełnienia przez zobowiązanych przestępstwa z art. 209 § 1 k.k. z naruszeniem terminów określonych w art. 35 k.p.a.

Zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa. Natomiast w myśl art. 209 § 1 k.k. kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Organy administracji publicznej, zgodnie z zasadą praworządności wyrażoną w art. 6 k.p.a. działają na podstawie przepisów prawa, tym samym zobowiązane są przestrzegać terminów załatwiania spraw określonych w art. 35 k.p.a. Zgodnie z brzmieniem przywołanego przepisu prawa organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki (§ 1), a załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego

powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (...) – § 3. Ustawodawca treścią niniejszego zapisu założył możliwość, iż sprawa przedstawiona organowi do załatwienia może okazać się zbyt kompleksowa i zawiła, aby mógł on wydać rozstrzygnięcie w podstawowym terminie 1 miesiąca. W takiej sytuacji organ ma prawo do przedłużenia terminu jej załatwienia do 2 miesięcy od daty wszczęcia postępowania

Zastępca Dyrektora Ośrodka wyjaśnił:

„W związku z tym, iż rozpatrzenie wniosku wierzycielki podejmowane jest w pierwszej kolejności ze względu na dobro dzieci, nie było możliwym niezwłoczne wykonanie czynności wynikających z art. 209 k.k. w związku z art. 304 k.p.k. Organ jak najbardziej podejmuje te działania, jednakże nawał obowiązków wynikających z ustaw nie pozwala na terminowe wywiązywanie się jednocześnie ze wszystkich działań. Stąd w niektórych przypadkach doszło do naruszenia terminu z art. 35 k.p.a. Nie mniej jednak, organ poczyni starania, żeby zawiadomienia były sporządzane terminowo”.

(dowód akta kontroli str.95)

5. Realizacja działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych.

Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych realizowane są na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993).

W okresie świadczeniowym 2023/2024 w Gminie Świebodzice zarejestrowanych było 142 dłużników alimentacyjnych.

Informację na temat dłużników alimentacyjnych oraz podejmowanych wobec nich działań przedstawia poniższa tabela.

Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych od 1.10.2023 r.	Liczba narastająco - stan na 9.07.2024 r.
1. Liczba Dłużników alimentacyjnych w gminie (wg stanu na 9.07.2024 r.)	142
2. Liczba otrzymanych od organu właściwego wierzyciela wniosków o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego (art. 3 ust. 5 ustawy)	47
3. Liczba przeprowadzonych przez organ właściwy dłużnika wywiadów alimentacyjnych oraz odebranych oświadczeń majątkowych	9

4. Liczba przekazanych komornikom sądowym informacji mających wpływ na egzekucję zasadzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	9
5. Liczba zobowiązań dłużników alimentacyjnych do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny lub poszukujący pracy	0
6. Liczba informacji przekazanych do właściwego powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	5
7. Liczba uzyskanych od starosty informacji o odmowie dokonania przez dłużnika alimentacyjnego czynności, o których mowa art. 5 ust. 3 pkt 2 i 3 ustawy	0
8. Liczba wszczętych postępowań dotyczących uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	6
9. Liczba wydanych decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	5
10. Liczba wydanych decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	2
11. Liczba skierowanych wniosków o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego po wydaniu ostatecznej decyzji orzekającej uznanie dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	5
12. Liczba wystąpień z wnioskiem do centralnej ewidencji kierowców z zapytaniem czy dłużnik posiada uprawnienie do kierowania pojazdami	6
13. Liczba skierowanych do starosty wniosków o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	2
14. Liczba skierowanych do starosty wniosków o zwrot zatrzymanego prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	1
15. Liczba wystąpień z powództwem o ustalenie alimentów od innych osób	0
16. Liczba przekazanych do sądu informacji o bezczynności lub opieszałości komornika sądowego (art. 3 ust. 8 ustawy)	0
17. Liczba przekazanych informacji gospodarczych do biur informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy	7 - nowych
18. Liczba wystąpień do organu właściwego dłużnika z wnioskiem o podjęcie działań	28

(dowód: akta kontroli, str. 67)

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzicach zgłasza zaległości dłużników alimentacyjnych do niżej wymienionych biur informacji gospodarczej:

1. Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A.,

2. ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A.
3. Biuro Informacji Gospodarczej Infomonitor S.A.,
4. Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej.

(dowód: akta kontroli, str.79)

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzicach działając jako organ właściwy dłużnika lub organ właściwy wierzyciela w sprawach o roszczenia alimentacyjne nie korzystał z uprawnienia do wytaczania powództwa wobec innych osób zobowiązanych do alimentacji, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Dyrektor Ośrodka wyjaśnił:

„Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów <w sprawach o roszczenie alimentacyjne organ właściwy wierzyciela albo organ właściwy dłużnika, mogą wytaczać powództwa na rzecz obywateli> Ustawodawca zatem czynności tej nie ustanowił jako obowiązku, a możliwość dla organu. Nadmieniam, iż w trakcie przyjmowania wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, wnioskodawcy informowani są o możliwości wytaczania powództwa wobec innych osób zobowiązanych do alimentacji przez organ. Jednak ze względu na to, iż wnioskodawcy nie wnoszą o podjęcie tych działań, gdyż w znacznej większości nie utrzymują żadnych kontaktów z osobami zobowiązanymi względem osoby uprawnionej do alimentacji, nie znają danych osobowych, aktualnego adresu, czy też sytuacji materialnej tych osób, to organ nie wytacza powództwa wobec innych osób. Ponadto wnioskodawcy często podnoszą przy tym, że to ojciec winien wywiązywać się z obowiązku alimentacyjnego, a nie inne osoby i dlatego nie chcą, aby organ wytaczał powództwa w tej sprawie”.

(dowód: akta kontroli, str.81)

W toku czynności kontrolnych dokonano sprawdzenia dokumentacji w sprawie prowadzonego postępowania wobec następujących dłużników alimentacyjnych: 1. Ł.C., 2.Ł.M., 3.D.S., 4. Ł.Cz., 5. M.B.

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych prowadzone jest w przypadku bezskutecznej egzekucji po złożeniu przez wierzyciela do organu właściwego wniosku o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, a także w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że Ośrodek informuje dłużników o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu wypłaconych świadczeń oraz o wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa. Informował również dłużników o przekazaniu do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy – do ich całkowitego zaspokojenia oraz należności powstałych z tytułu zaliczek alimentacyjnych wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej do ich całkowitego zaspokojenia, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

W sytuacji, gdy dłużnik nie zamieszkiwał na terenie Gminy, Ośrodek występował ze stosownym wnioskiem do organu właściwego dłużnika ze względu na miejsce jego zamieszkania z prośbą o podjęcie stosownych działań. Przekazywał również organowi właściwemu dłużnika informację o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz informację o wysokości zobowiązań dłużnika wobec Skarbu Państwa.

W sytuacji, gdy dłużnik mieszkał na terenie Gminy, wzywano stronę celem przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego oraz odebrania oświadczenia majątkowego.

Ponadto ustalono, że Ośrodek przekazywał komornikowi sądowemu prowadzącemu postępowanie egzekucyjne decyzję przyznającą osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Dodatkowo, jako organ właściwy wierzyciela występował z wnioskami do komornika sądowego o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego, dołączając do wniosku decyzję przyznającą świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz informację o rozpoczęciu realizacji ww. decyzji i terminie wypłat świadczeń w poszczególnych miesiącach określonych w decyzji.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzicach do dnia kontroli nie zamieszczał w Krajowym Rejestrze Zadłużonych informacji, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1909), w zakresie zobowiązań, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2, w przypadku gdy komornik nie prowadzi ich egzekucji, a zaległość powstała za okres dłuższy niż 3 miesiące.

Zastępca Dyrektora Ośrodka wyjaśnił:

„Organ ma możliwość zgłaszania dłużników do KRZ od czerwca 2022 r. Do dnia dzisiejszego nie został zgłoszony żaden dłużnik do KRZ, ponieważ nie było jeszcze takiego, który kwalifikowałby się do zgłoszenia”.

(dowód akta kontroli str.97)

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach działania wobec dłużników alimentacyjnych, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, m.in. wnioski o podjęcie działań do organu właściwego dłużnika, wezwania na wywiad alimentacyjny i odbiór oświadczenia majątkowego, informacje do komornika sądowego prowadzącego postępowanie egzekucyjne, podejmowane były przez organ z naruszeniem terminów określonych w art. 35 k.p.a. Ponadto Ośrodek przekazywał dłużnikom alimentacyjnym informacje o przyznaniu osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego, obowiązku ich zwrotu i wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa, tak jak i komornikom sądowym prowadzącym postępowanie egzekucyjne wnioski o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego wraz z harmonogramem wypłat, z naruszeniem ww. normy prawa.

Zgodnie z zasadą praworządności wyrażoną w art. 6 k.p.a. organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa, tym samym zobowiązane są przestrzegać terminów załatwiania spraw określonych w art. 35 k.p.a.

Zgodnie z brzmieniem przywołanego przepisu prawa organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki (§ 1), a załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (...) – § 3. Ustawodawca treścią niniejszego zapisu założył możliwość, iż sprawa przedstawiona organowi do załatwienia może okazać się zbyt kompleksowa i zawiła, aby mógł on wydać rozstrzygnięcie w podstawowym terminie 1 miesiąca. W takiej sytuacji organ ma prawo do przedłużenia terminu jej załatwienia do 2 miesięcy od daty wszczęcia postępowania. Przy czym należy pamiętać, że o każdym przypadku niezakończenia sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy

oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia. Obowiązek ten wynika z treści art. 36 § 1 k.p.a.

Zastępca Dyrektora Ośrodka wyjaśnił:

„W związku z tym, iż rozpatrzenie wniosku wierzycielki podejmowane jest w pierwszej kolejności ze względu na dobro dzieci, nie było możliwym niezwłoczne wykonanie czynności wobec dłużników m.in. wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego oraz wniosek o przyłączenie do egzekucji i zawiadomienia o przyznaniu świadczeń. Stąd doszło do naruszenia terminu z art. 35 k.p.a. Nie mniej jednak, organ poczyni starania, żeby zawiadomienia były sporządzane terminowo. Przyczyna nieprawidłowości: natłok wykonywanych obowiązków”.

(dowód akta kontroli str.99)

Zastępca Dyrektora Ośrodka w sprawie nr 5 M.B. wyjaśnił:

„Z uwagi na natłok spraw w tym samym czasie, w pierwszej kolejności rozpatrywane są wnioski o świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Stąd też wezwanie na wywiad zostało sporządzone 21.12.2023 r. Korespondencja była dwukrotnie awizowana i wróciła do nadawcy 11.01.2024 r. Następnie organ odczekał 14 dni zgodnie z art. 44 k.p.a. Wystosowano w dniu 12.02.2024 r. informację do komornika o podjęciu działań z opóźnieniem z uwagi na dużą ilość spraw dotyczących przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Organ poczyni starania, żeby czynności były podejmowane terminowo. Przyczyna nieprawidłowości: natłok wykonywanych obowiązków”.

(dowód akta kontroli str.101)

Zauważyć należy, iż w aktach sprawy brak jest dowodu doręczenia informacji do komornika z dnia 12.02.2024 r.

Zastępca Dyrektora Ośrodka wyjaśnił:

„Pismo do komornika sądowego z dnia 12.02.2024 r. wysłane zostało omyłkowo listem zwykłym. Tej informacji nie sporządzono wcześniej z uwagi na dużą ilość spraw dotyczących przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Komornik twierdzi, że nie otrzymał ww. W związku z tym organ wysłał pismo w dniu dzisiejszym. Przyczyna nieprawidłowości: niedopatrzenie”.

(dowód akta kontroli str.103)

2. W sprawie nr 2 Ł.M. Organ nie podjął działań zmierzających do ustalenia miejsca pobytu dłużnika, a tym samym do ustalenia organu właściwego dłużnika.

Organ przyznał osobie uprawnionej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego decyzją z dnia 18.10.2023 r. W aktach sprawy znajduje się pismo [REDAKTOWANO] w odpowiedzi na wniosek o podjęcie działań skierowany na okres zasiłkowy 2022/2023. Z uzyskanych informacji wynika, że dłużnik nie mieszka na terenie [REDAKTOWANO], zatem nie są organem właściwym dłużnika. Ponadto Organ dysponował pismem od komornika sądowego z dnia 21.07.2023 r. iż nie ustalono adresu zamieszkania dłużnika. Do dnia kontroli, a więc rok od otrzymania ww. informacji Organ nie podjął działań zmierzających do ustalenia miejsca zamieszkania dłużnika.

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów precyzyjnie wyjaśnia pojęcie organu właściwego dłużnika i oznacza to wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego. Tym samym niezmiernie istotny jest fakt ustalenia faktycznego miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego w celu ustalenia właściwości Organu. Ww. ustawa nie definiuje „miejsca zamieszkania”, co oznacza, że należy je rozumieć zgodnie z ogólną definicją tego terminu, zawartą w przepisach Kodeksu cywilnego (postanowienie NSA z dnia 21.02.2007 r. sygn. akt I OW 75/06). Zgodnie z art. 25 Kodeksu cywilnego miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. Komorniku jako organ egzekucyjny przeprowadza dochodzenie celem ustalenia zarobków i stanu majątkowego dłużnika oraz jego miejsca zamieszkania. W celu ustalenia miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego organ poza wystąpieniem do organu prowadzącego egzekucję z zapytaniem o miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego mógł w okresie objętym kontrolą: - wystąpić do Krajowego Rejestru Skazanych w celu ustalenia, czy dłużnik alimentacyjny nie przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym. Ponadto Organ może pozyskać dane z rejestru PESEL. Powyższe uchybienie powstało wskutek braku podejmowania przez Organ działań związanych z ustaleniem miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego, a tym samym ustalenia organu właściwego dłużnika.

Zastępca Dyrektora Ośrodka wyjaśnił:

„Organ w dniu 21.07.2023 r. otrzymał informacje od Komornika sądowego Magdy Jewuły, że <w trakcie czynności egzekucyjnych nie ustalono adresu przebywania czy zamieszkania dłużnika, dłużnik nie jest zameldowany na terenie kraju (informacja z BEL z dnia 17.07.2023 r.), ostatni adres dłużnika znany komornikowi j/w>. [REDAKTOWANO]

[REDAKTOWANO] do którego to był wysłany wniosek

o zajęcie się dłużnikiem w okresie świadczeniowym 2022/2023, pismem z dnia 27.06.2023 r. informuje tut. organ, że (...), [REDAKTOWANO] meldował się z ww. adresu z dniem [REDAKTOWANO]. Stąd też po powzięciu tych informacji uznano, że w tej sytuacji, wystąpienie do komornika o ponowne ustalenie adresu, gdzie od otrzymanej informacji do podjęcia działań wobec dłużnika upłynęło 5 miesięcy, będzie zasadnym uznać, że adres dłużnika jest nieznany na ten moment, co wiąże się również z brakiem organu właściwego dla dłużnika".

(dowód akta kontroli str. 105-110)

W nawiązaniu do przedstawionych wyjaśnień należy zauważyć, że Organ bazował na informacjach powziętych w poprzednim okresie zasiłkowym. Do dnia kontroli, a więc rok od otrzymania ww. informacji Organ nie podjął działań zmierzających do ustalenia miejsca zamieszkania dłużnika.

Zgodnie z art. 1086 k.p.c. komornik obowiązany jest z urzędu przeprowadzić dochodzenie w celu ustalenia zarobków i stanu majątkowego dłużnika oraz jego miejsca zamieszkania. Jeżeli środki te okażą się bezskuteczne, organy Policji przeprowadzą na wniosek komornika czynności w celu ustalenia miejsca zamieszkania i miejsca pracy dłużnika. Dochodzenie to powinno być przeprowadzone okresowo w odstępach nie dłuższych niż 6 miesięcy. Warto zwrócić uwagę na art. 3 ust. 6 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w myśl, którego organ prowadzący egzekucję jest obowiązany do informowania organu właściwego dłużnika oraz organu właściwego wierzyciela o stanie egzekucji i przyczynach jej bezskuteczności każdorazowo na wniosek tych organów, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania, a także każdorazowo w przypadku zaistnienia okoliczności mających wpływ na podejmowane działania wobec dłużników alimentacyjnych, w terminie 14 dni od dnia powzięcia informacji o zaistnieniu tych okoliczności.

Należy zauważyć, że Organ właściwy dłużnika oraz organ właściwy wierzyciela informują sąd o beczynności lub wszelkich przejawach opieszałości organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu.

W odniesieniu do opisanej powyżej nieprawidłowości stwierdzić należy, że zgodnie z art. 25 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w sprawach nieuregulowanych stosuje się odpowiednio przepisy k.p.a. Analogicznie, jak w pkt 1 organy administracji publicznej, zgodnie z zasadą praworządności wyrażoną w art. 6 k.p.a. działają na podstawie przepisów prawa, tym samym zobowiązane są przestrzegać terminów załatwiania spraw określonych w art. 35 k.p.a.

Zgodnie z brzmieniem przywołanego przepisu prawa organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki (§ 1), a załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (...) – § 3. Ustawodawca treścią niniejszego zapisu założył możliwość, iż sprawa przedstawiona organowi do załatwienia może okazać się zbyt kompleksowa i zawiła, aby mógł on wydać rozstrzygnięcie w podstawowym terminie 1 miesiąca. W takiej sytuacji organ ma prawo do przedłużenia terminu jej załatwienia do 2 miesięcy od daty wszczęcia postępowania.

6. Realizacja zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Wypłata jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu realizowana jest na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1923).

W okresie od 1.01.2017 r. do 9.07.2024 r. do Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach wpłynęło 15 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia. Pomoc przyznano 14 osobom. Ośrodek wydał 15 decyzji administracyjnych w sprawie jednorazowego świadczenia. Od treści wydanej decyzji jeden wnioskodawca złożył odwołanie do organu II instancji. SKO utrzymało w mocy zaskarżoną decyzję. Żaden wniosek nie został pozostawiony bez rozpatrzenia z powodu niewywiązania się z obowiązku uzupełnienia/poprawienia danych w nim zawartych lub z niedostarczania brakujących dokumentów.

W toku kontroli sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznania jednorazowego świadczenia, w tym decyzje administracyjne o następujących numerach:

1. K.M.- OPS.ŚR.480.168.309.2024 z dnia 28.05.2024 r.

2. M.M.- OPS.ŚR.480.91.2024 z dnia 5.02.2024 r.

3. A.O. - OPS.ŚR.480.55.106.2024 z dnia 12.02.2024 r.

4. S.Z. - OPS.ŚR.439.240.470.2023 z dnia 11.09.2023 r.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczenia jest wniosek o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia wraz z kompletem dokumentów. Na złożonych wnioskach widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wnioski zawierały dane dotyczące osoby ubiegającej się o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia oraz dane dziecka, na które ustalane jest prawo do pomocy. Złożone były w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Do wniosków dołączone były wymagane ustawowo zaświadczenia lekarskie tj.:

- zaświadczenie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wystawione przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, posiadającego tytuł specjalisty w dziedzinie: ginekologii i położnictwa, perinatologii, neonatologii, neurologii dziecięcej, kardiologii dziecięcej lub chirurgii dziecięcej.
- zaświadczenie lekarskie potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż postępowanie w przedmiocie ustalenia prawa do jednorazowego świadczenia prowadzone było terminowo. Decyzje zawierały datę wydania, oznaczenie strony, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, w jakim trybie służy od niej odwołanie. Rozstrzygnięcie decyzji wskazywało dane dziecka, na które przyznana jest pomoc oraz kwotę przyznanego świadczenia. Świadczenia przyznano i wypłacono w kwocie 4 000,00 zł jednorazowo. Decyzje administracyjne wydano w terminie, a sposób jej doręczenia był zgodny z art. 39 i 46 k.p.a.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W skontrolowanych sprawach Organ w decyzjach dotyczących przyznania prawa do jednorazowych świadczeń, o których mowa w art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” nie sporządzał uzasadnienia faktycznego. W decyzji nie wskazywano faktów, które Organ uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej.

Art. 107 § 1 k.p.a. w sposób jasny i precyzyjny wskazuje, jakie składniki winna zawierać decyzja. Zgodnie z ww. artykułem w decyzji musi być zawarte uzasadnienie faktyczne i prawne. Uzasadnienie faktyczne decyzji zawiera w szczególności wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne - wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa (art. 107 § 3 k.p.a.). W uzasadnieniu decyzji winny być przywoływane dane, tak aby były one zgodne z załączoną do akt sprawy dokumentacją. Motywy rozstrzygnięcia muszą być tak ujęte, aby Strona zainteresowana mogła zrozumieć i w miarę możliwości zaakceptować zasadność przesłanek faktycznych i prawnych, którymi kierował się Organ przy jej wydaniu. Takie uzasadnienie daje również rękojmię, iż Organ dołożył należytej staranności przy podejmowaniu rozstrzygnięcia (Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 19 stycznia 2022 r., II S/Po 468/21).

Uzasadnienie decyzji winno być sporządzone w taki sposób, by możliwym było poznanie toku rozumowania organu i kontrola prawidłowości rozstrzygnięcia.

„Uzasadnienie faktyczne i prawne jest istotnym elementem decyzji, bowiem przedstawia tok procesu myślowego organu, który doprowadził do wydanego rozstrzygnięcia. Ponadto, odpowiednie przedstawienie procesu rozumowania organu w zakresie podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia stanowi jedną z gwarancji realizacji zasady przekonywania wynikającej z art. 11 k.p.a., zgodnie z którym organ administracji jest zobowiązany do wyjaśnienia stronie zasadności przesłanek, którymi kierował się przy załatwieniu sprawy, aby w miarę możliwości doprowadzić do wykonania decyzji bez stosowania środków przymusu. Stanowi także jedną z gwarancji realizacji zasady pogłębiania zaufania wynikającej z art. 8 § 1 k.p.a., zgodnie z którym organy administracji publicznej prowadzą postępowanie w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej, kierując się zasadami proporcjonalności, bezstronności i równego traktowania. Uzasadnienie decyzji winno też spełniać rolę edukacyjną w stosunku do adresatów decyzji oraz innych podmiotów, a także powinno umożliwiać kontrolę zasadności decyzji, w tym również przez sąd, który nie zastępuje organu w podaniu motywów uzasadnienia decyzji o oznaczonej treści. Prawidłowo zredagowane uzasadnienie wymaga zatem logicznego i czytelnego przedstawienia przez organ swojego stanowiska, co umożliwia jego kontrolę nie tylko przez stronę będącą adresatem wydanego rozstrzygnięcia, lecz również przez sąd” (wyrok WSA w Gliwicach z 11 stycznia 2022 r. IIISA/GI/1062/21).

Zastępca Dyrektora Ośrodka wyjaśnił:

„Organ skupił się na przepisach prawa kwalifikujących do świadczenia. Po konsultacjach z radcą prawnym Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach, w decyzjach przyznających jednorazową zapomogę „Za życiem”, organ zamieszcza tego typu uzasadnienia. Nadmieniam, że decyzje zgodne z żądaniem Strony. W kolejnych tego typu decyzjach, stosowne uzasadnienie będzie zawierane. Przyczyna nieprawidłowości: błędna interpretacja przepisów prawa”.

(dowód: akta kontroli str.111)

W toku czynności kontrolnych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak pouczenia Strony o środkach odwoławczych w decyzjach przyznających prawo do świadczeń rodzinnych.
2. Brak uzasadnienia prawnego i faktycznego co do całości przyznanych świadczeń rodzinnych.
3. Niezapewnienie Stronie czynnego udziału w postępowaniu przed wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem Strony na podstawie art. 79 a k.p.a.
4. Brak dogłębnego i wnikliwego zbadania sprawy w związku z uzyskaniem dochodu po utracie zatrudnienia z tytułu zasiłku macierzyńskiego.
5. Przekazywanie przez organ właściwy wierzyciela zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 209 § 1 kodeksu karnego z naruszeniem terminów określonych w art. 35 k.p.a.
Podejmowanie działań wobec dłużnika alimentacyjnego i sporządzanie wniosków o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego z naruszeniem terminów określonych w art. 35 k.p.a.
6. Brak działań zmierzających do ustalenia miejsca pobytu dłużnika alimentacyjnego, a tym samym do ustalenia organu właściwego dłużnika.
7. Brak uzasadnienia faktycznego w decyzjach przyznających prawo do świadczenia „Za życiem”.

W wyniku kontroli sformulowano następujące zalecenia:

1. W decyzjach przyznających prawo do świadczeń rodzinnych zawierać pouczenie o środkach odwoławczych.

Podstawa prawna: art. 107 §1 pkt 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 572)

Termin wykonania: na bieżąco.

2. W uzasadnieniach decyzji przyznających prawo do świadczeń rodzinnych, zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne, które legły u podstaw wydania ww. decyzji, co do całości przyznanych świadczeń rodzinnych.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 w zw. z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 572)

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Zapewnić Stronie czynny udział w postępowaniu przed wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem Strony.

Podstawa prawna: art. 10 w zw. z art. 79a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 572).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Dogłębnie i wnikliwie badać sprawę w związku z uzyskiwaniem dochodu po utracie zatrudnienia z tytułu zasiłku macierzyńskiego.

Podstawa prawna: art. 24a ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 323) w zw. z art. 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 572).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. W przypadku uchylania się od obowiązku alimentacyjnego przez osoby zobowiązane do alimentów, w razie powstania zaległości stanowiących równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych, kierować zawiadomienia do policji o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 209 k.k. w zw. z art. 304 k.p.k. z zachowaniem terminów określonych w art. 35 k.p.a.

Podstawa prawna: art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. kodeks karny (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 17) oraz art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. kodeks postępowania karnego (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 37) w zw. z art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 572).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. Działania wobec dłużników alimentacyjnych podejmować z zachowaniem terminów określonych w art. 35 k.p.a.

Podstawa prawna: art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz.U. z 2024 r., poz. 572).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Podejmować działania zmierzające do ustalenia miejsca pobytu dłużnika alimentacyjnego, a tym samym do ustalenia organu właściwego dłużnika

Podstawa prawna: art. 2 pkt 9 oraz art. 25 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993).

Termin realizacji: na bieżąco.

8. W uzasadnieniach decyzji przyznających prawo do świadczenia „Za życiem”, zawierać uzasadnienie faktyczne, które legło u podstaw wydania ww. decyzji.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 572)

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z treścią art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t. j. Dz. U. 2020, poz. 224), kierownik Ośrodka w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego informuje tut. Wydział o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystania wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden egzemplarz otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi Burmistrz Miasta Świebodzice, trzeci włącza się do akt kontroli.

Do wiadomości:

1. Burmistrz Miasta Świebodzice

2. a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU

Oddziału Nadzoru i Kontrol
w Pomocy Społecznej

Ewelina Zygmunt

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewa Olmiacz

Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej

